

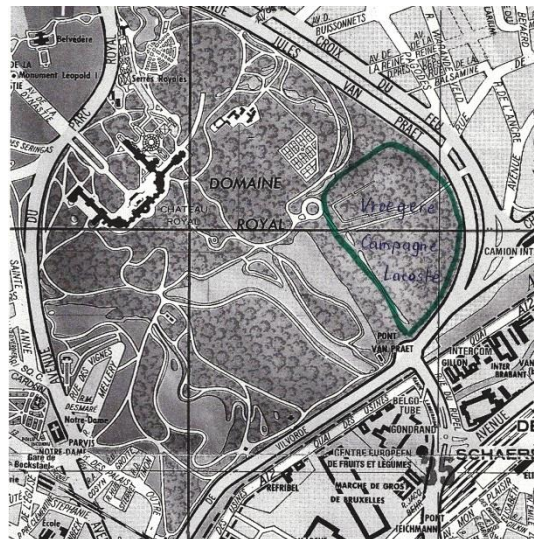
Bijlage 4: De “campagne Lacoste” en de school voor telegrafie te Laken.

De “campagne Lacoste” was gelegen in het oosten van het koninklijk domein van Laken (Brussel), tussen de Koning Albertdreef en (buiten het park) de J. Van Praetlaan (afb. B4-1, B4-2 en B4-3. Het domein Lacoste bedroeg 5,5 hectaren. Vanuit de Van Praetbrug steekt men de Vilvoordsesteenweg over en kan men het domein betreden langs een grote metalen poort en de Koning Albertdreef, die beiden nog bestaan (afb. B4-3). Dank zij de voorzitter van de Geschied- en Heemkundige Kring van Laken, Wim Van der Elst, kon ik hierover een tekst bekomen uit 1914 van A. Cosyn²⁵⁴ en een Nederlandstalige ingekorte bewerking van G. Vanden Bussche verschenen in het tijdschrift LACA Tijdingen²⁵⁵. Hiervan volgt een uittreksel:

[...] De campagne Lacoste behoorde tot de staatseigendommen ingevolge de Koninklijke schenking van 9 april 1900). [...] Ze omvatte een groot gedeelte van het oude buitenverblijf “La Coste”, ook Nederleest genoemd, en kon in zekere zin als een uitbreiding van het Lakense kasteeldomein beschouwd worden.

Het domein Nederleest was waarschijnlijk een van de zeven Lakense heerlijkheden, met name de heerlijkheid Cattenbroeck, ook nog Cauwegem of Couwegom genoemd (een akte uit 1491 vermeldt : “het heerlijk huys van Couwegom”).

De naam van het buitenverblijf of “Villa Lacoste”, waarmee het kasteel Nederleest gewoonlijk wordt aangeduid, herinnert ons aan een oude adellijke familie afkomstig uit Vlaanderen die tijdens het grootste gedeelte van de 19de eeuw in het bezit was van het domein. In de Lakense kadastrale leggers van 1811 vindt men als eigenaar Marie van der Foste, weduwe van Alex de la Coste, heer van Terstraeten. Na haar overlijden gaat het domein over op haar oudste zoon en in 1878 op haar kleindochter. Deze laatste verkocht Nederleest aan koning Leopold II in 1884.

Afb. B4-1 Het huidige koninklijk domein van Laken, met rechts de vroegere “Campagne Lacoste”.

Afb. B4-2 De villa Lacoste. Op de achtergrond 2 antennemasten.
Foto G. Onkelinx, archief Laca.

Afb. B4-3 De Koning Albertdreef, onderaan de schaduw van de poort.
Eigen foto.

²⁵⁴ Arthur Cosyn, La station de T.S.F. de Laeken, Touring Club de Belgique, 15 juni 1914.

²⁵⁵ Georges Vanden Bussche, Een station voor draadloze telegrafie in Laken, LACA tijdingen, nr 3, maart 1998.

Nog meer gedetailleerde inlichtingen in verband met het ontstaan van Nederleest kan men lezen in het genoemd verslag van Arthur Cosyn:

[...] De villa Lacoste was oorspronkelijk een banale constructie (afb. B4-4) die koning Leopold II volledig had laten moderniseren en tot een weelderig ingericht restaurant wou laten uitbouwen, omgeven door sportpleinen en een golfterrein.

Op de kaart uit 1906 (afb. B4-5) vindt men de villa terug bovenaan tussen de U-vormige vijver.

Afb. B4-4 De villa Lacoste, vóór de transformaties door Koning Leopold.

Archief Koninklijk Paleis, Brussel.

Afb. B4-5 De "Campagne Lacoste", schets uit 1906, met eigen bijvoegsels.

Archief Laca.

Het restaurant is er echter nooit gekomen en koning Albert gaf Goldschmidt (vermoedelijk na 1910) de toelating om in de villa de school voor telegrafie onder te brengen. Alle lokalen en zalen kregen een eigen bestemming. Een galerij met glasramen vormde nu een mooie tentoonstellingsruimte, met didactisch materiaal voor de school, zoals verschillende typen toestellen, kaarten, enz. Zo konden een vijftiental leerlingen, zowel blanken als zwarten, gedurende zes maand terecht in salons die omgetoerd waren in studieruimten, zoals klaslokalen, tekenzalen, ateliers. En op de eerste verdieping waren nog ruimten ingedeeld in laboratoria.

Er was ook nog de tunnel van Leopold II. De Koning had die laten bouwen om vanuit het paleis van Laken, het kasteel Schoonenburg, met een elektrisch treintje te kunnen aansluiten op het spoorwegnet. De tunnel kwam de Vilvoordsesteenweg onder door, die hier wat hoger ligt. Dat is even voorbij de Van Praetbrug. De kosten liepen echter hoog op en de tunnel is nooit afgewerkt. Het werd de ideale plaats om de zware mechanische toestellen van de grote zender op te stellen: dynamo's, transformatoren, alternatoren, aandrijfmotoren. Maar ook het telefoniegebeuren had plaats in de tunnel..

De zendapparatuur kon vanuit de villa bediend worden.

Alle antennemasten werden opgetrokken op het domein Lacoste, in de vlakte onder de villa, en vernietigd op 19 augustus 1914 (zie hoofdstuk 7 en afb. 7-16).